

KALEVALA**Szente Imre fordítása****TIZENEGYEDIK ÉNÉK****Lemminkäinen leányt rabol**

Mostan Ahtiról meséljünk, daloljunk duhaj legényrül. (2)

Szigetnek szülötte Ahti, Lempi könnyűvérű sarja, növekedett híres házban, asszonyanyja udvarában, tágölű öböl ölében, hosszú földnyelv hajlatában. (8)

Halon hízott Kauko ottan, sügérén serdült föl Ahti. Szép szál ember lett belőle, tüzes természetű férfi; orra, szája szép vonású, tetszetős a termetére. Haném volt egy kis hibája, bajkeverő balgasága: nagy bolondja volt a nőknek, mulatozott minden éjjel leányokkal lengedézve, fonatosokkal forogva. (20)

Szigeti Kylli, szűz kisasszony, Sziget szépségös szülötte növekedett híres házban, gyarapult gyönyörűségben, apja asztalánál ülve, kuckóban a lóca végén. (26)

Nődögélt és nőtt a híre. Kérők jöttek messzi földről hajadon híres hajlokába, szép szűzecske otthonába. (30)

Nap is meggérte fiának, de nem méne Nap menyének, fényleni a földlakóknak szapora-szorgos nyáridőben. (34)

Hold is meggérte fiának, de nem méne Hold menyének: holdsugárnál sápadozni, mennynek boltján bódorogni. (38)

Kérte Csillag is fiának: nem mént Csillagék menyének, hunyorogni hosszú éjén, téli égén tündökölni. (42)

Észtből érkeztek jelöltek, igyekeztek Inkëriből; haném hoppon is maradtak. Lányka félvállról felelte: „Kár aranytok szélbe szórni, ezüstpéNZÉTEK pazalni! Hjába hittok éngem Észtbe, sèmmi kedvem sincs kimènni, evezni Viro vizein, csáklýázni a zsbombikosban, ènni észat halat naponta, észat leveskén éldégèlni. (54)

„Inkëribe sincs mènókém, Kinkëribe-Kunkoriba! Inkëri inség hazája: fának-forgácsnak hiánya, víz hiánya, liszt hiánya, rëndés rozskényér hiánya.” (60)

Hát a léha Lemminkäinen, az a szép Kalandoskedvű, félfogadta, hogy elindul Sziget szepét megszerèzni, meggèrni a szép menyasszonyt, fonatos fejút magának. (66)

Anyja ellenzi erősen, szép szüléje óva inti: „Jaj, fiacskám, el nè indulj jómagadnál jobb családhoz! Félek, hogy be nem fogadnak Sziget fényès nemzetébe!” (72)

Felelt léha Lemminkäinen, szép Kalandoskedvű mondta: „Ném híres ugyan a házam, nem fényès a nemzetségem, de majd hódítok magammal, gyözök délcég termetèmmel.” (78)

Azonban nem enged anyja, lébeszelné Lemminkäinent, Sziget népéhez nőmönjén, uraknál nő udvaroljon: „Ott cselédék csúfra tésznek, nevetségül lesz a nőknek. (84)

Lemminkäinen azt se bánta, szóval mondta, fölfelelte: „Rajtam nőcskék nem nevetnek, varkocsosok nem vihognak. Babát bujthatok hasukba, ölbevalót az ölükebe, vigalomnak vége leszén, csácsogó csúfolkodásnak!” (92)

Anyja erre azt felelte: „Jaj nekem, szegény fejemnek! Sziget szépeit ha bántod, hajadonait megejtéd, torzsalkodás támad abbul, magja hosszú háborúnak. Sziget számos férfinépe, százak-ezrek fegyvert fognak ellenéd, ki egymagadban végveszélybe jutsz, szegényem!” (102)

Lemminkäinen csak legyintett anyja aggódó szavára. Csatacsődörét befogta, paripáját kantározta, vágatott villámsebésen Sziget híres nemzetéhez, Sziget szépét eljegyezni, szerezni mesés menyasszonyt. (110)

Nevetségül lett a nőknek, Lemminkäinen lánycsapatnak: hebehurgya módra hajtott, furán fordult udvarukba, fölborult fonott kasával, kapugyámot elgyalulta. (116)

Akkor léha Lemminkäinen ajkát rágta, rázta fürtit, borzolta bogárszakállát. Maga mondta, fölfelelte: „Életemben még nem értem, el se hittem volna eddig, hogy rajtam nőcskék nevetnek, csörfös csitrik csúfolódnak!” (124)

Föl se vette Lemminkäinen, tudakolni kezdte tőlük: „Van-é szöglet itt Szigetben, van-é hely Sziget honában, pálya pajkosságaimnak, tere táncolhatnékommak, léányokkal lengedezni, fonatosokkal forogni?” (132)

Szóltak szépei Szigetnek, falu lányai feleltek: „Van itt szöglet a Szigetben, van hely szélés e határban, pálya pajkosságaidnak, tere táncolhatnékodnak: galagonyásba gulyásnak, elméhetsz csikóslegénynek! Mert a suttyók itt soványak, csikaink csupán kövérek.” (142)

Föl se vette Lemminkäinen: bérésnek, bojtárnak állva napközben csikókat örzött, mulatozott minden éjjel, léányokkal lengedezve, fonatosokkal forogva. (148)

Ezzel léha Lemminkäinen, az a szép Kalandoskedvű, kacagóknak kedvét szegte, csúfolóit csúffá tette. Egy se volt léány Szigetben, mégha mégoly ájtatoska, hogy nő játszott volna véle, ágyába nő vitte volna. (156)

Egy kivétel volt közöttük, Sziget híres nemzetébül, ki nem vágyott vőlegényre, fittyet hányt a férfinépre: Kyllikki, kevély kisasszony, Sziget szépségös virága. (162)

Érte léha Lemminkäinen, az a szép Kalandoskedvű, száz pár csizmát elszaggatott, száz evezőt elkoptatott, míg a lányra leskelődött, Kyllikki kégyét vadászta. (168)

Ámde Kylli, szép kisasszony, szidalmazta ily szavakkal: „Mit sündörögsz, sänkiházi, sívó karvaly, mit kerülgetsz? Kéne lány a léhütöne, önöves az orvadásznak? Hozzád nem mégyék, csak akkor, ha malomkövem kivásik, mozsaram elmorzsolódik, törmelékké lesz törője. (178)

„Mi közöm ilyen szélkeppel, szájalóval, széltolóval? Dérékabb légyen, ki vélem, szép dérékammal vetekszik, tetszetősebbet kívánok tökéletes termetémhez, sokkal szebb orcát ohajtok saját szép orcám színéhez!” (186)

Eltelt egy kevés időcske, félhónap ha telt azóta. Történt egyszer egyik este, amikor lészállt az alkony, hajadonok hancúroztak, táncot lejtettek a lányok erdő tisztásán, a térén, zölden zsündülő ligetben. Kylli legszebb volt közöttük, Sziget szépe, gyöngyvirága. (196)

Jött a gézengúz garázda, hajtott léha Lemminkäinen páratlan paripájával, csilagrúgó csödörével egyenest az észterláncba, lánykoszorúnak közibe. Kapta Kyllikkit a szánba, vetette kötött kasába, bongyor bundájára téve, fektette a szán farába. (206)

Lovát ostorral legyintve, rácsördítve csödörére, nekilódult, útnak indult, elkiáltva indulóban: „Nē árulkodjatok, lányok, nē fécsegjeteik felőlem, hogy ma este erre jártam, hogy innen léányt raboltam. (214)

„Ha nēm tartjátok titokban, fejetekre bajt idézték: hívetéket hadba dallom, kard alá a férfinépet; hírt sē hallotok felőlük, többé egy legényt sē láttok brázda méntén bandukolni, szekerezni szerű szélin.” (222)

Bézzég Kyllikki kesergétt, Sziget szépe így jajongott: „Jaj, eressz, bocsáss el engem, hadd fusson a gyöngye gyermek otthonának oltalmába, szép szülőjének ölélbe! (228)

„Szépszerént ha nēm bocsátasz hazamännēm hajlokomba, akkor eljön öt fivérēm, bácsikám is hét fiával, rátalálnak nyúl nyomára, lány fejéért megfizetnek.” (234)

Nēm szabadulván e szóra, keserű rivásba kezdett. Maga mondta-mondogatta: „Szērēncsétlen, mért születtem, mért születtem, nőttem nagyra? Bizony, én hiába élék, jutván ilyen jómadárnak, nēmtörődöm naplopónak, házsártos hadakozónak, kérékdő kötekédőnek!” (244)

Monda léha Lemminkäinen, szólt a szép Kalandoskedvű: „Kyllikki, szívem szerelme, mézédēs dióm, bogyócskám! Föl sē vėdd, fejed sē fájjon! Nēm tartalak roszszul tégéd: ültőmben őlemben tartlak, jártom-keltėmben karomban, magam mellett, ha mégállok, oldalamon, hogyha hálok.” (254)

„Fejed búnak mért bocsátod, sírdogálva mért sohajtasz? Talántán azon törődöl, azon sírdogálsz-sohajtasz: sēm tehénke sēm kényérke, nēm lész sēmmi jőban rėszed? (260)

„Affelől nyugodtan alhatsz: bőviben vagyok baromnak, teheneim jól tejelnek. Ott van a Szėdēr a szélēn, erdőben Epēr tehenem, Áfonya az árokparton; ętetetlen is élėlnek, gondozatlan gömbölyődnék, nēm kell estėnkint bekőtni, kihajtani hajnalonkint, szénát hordani szekėrszám, fogni sóra, zabdarára. (272)

„Vagy talán azon kesergesz, siránkozol-sőhajtozol, hogy szėgény helyēn születtem, nēmigēn nēmēs családbul? (276)

„Ha szērény is származásom, nēm is nagyszērű a házam, annál fényösebb a kardom, sziporkázó szablyaélem; annak van nēméslevele, az már fényös fajtabéli: edzettek pokol tüzében, fényit fönn a mennyben kapta. Nēmességēm úgy növelēm, házam hírnevét emelēm: kardomnak kemény vasával, sziporkázó szablyaélel.” (288)

Nēm szűnik a lány sírása, csak sóhajtozik e szóra: „Ó jaj, Ahti, Lempi sarja! Magamfajta lányt ha áhítsz egy életre asszonyodnak, öledbe való csibének, esküdj még előbb erősen, hogy nēm indulsz háborúba, ha aranyak láza hajt is, ha ezüstnek éhe hajt is.” (298)

Erre léha Lemminkäinen szóval mondta, úgy fogadta: „Esküszöm igaz hitēmre, hogy nēm indulok csatába, aranyak ha láza hajt is, ezüstnek ha éhe hajt is! De tē is fogadd még akkor, hogy nēm futkosol faluzni, táncolhatnékod ha támad, keringélni volna kedved!” (308)

Mégesküdtek hát erősen, megfogadták életükre, igaz Istenre ígérve, szent szírére föltekintve: Ahti nēm vonul viszályba, Kylli nēm futos faluzni. (314)

Akkor léha Lemminkäinen, fűrgéjét faron legyintve, ostorával megcsapintva, szóval mondta, fölfelelte: „Ég veleték, Saari rétek, gyantát gyöngyöző fatörzsek, nyárhosszat hol nyűgölödtem, télhosszat hol támolyogtam, bujkáltam borús napokon, fërgeteg elől futottam, míg lilēmre leskelődtem, vadrucácskámra vadásztam.” (326)

Sebésen suhant a szánka, távolban a ház homálylott. Lány a száját szóra nyitva, maga mondta, fölfelelte: „Kunyhó látszik ott a ködben, nyavalyás nyomor tanýája. Vaj’ kié lehet a viskó, micsoda mihaszna háza?” (334)

Akkor léha Lemminkäinen így felelt neki szavára: „Sosē bánjad azt a házat, nē fájdíts fejed miatta! Majd építék én helyette, szébbet-jobbat, mint a régi, gömbölyű gērëndafákból, válogatott vastagokból.” (342)

Így hát léha Lemminkäinen hazaérkezett honába, asszonyanyja udvarába, szeretett szülőlakába. (346)

Száját anyja szóra nyitva, maga mondta, fölfelelte: „Jól elmaradtál, fiacskám, idegēnēknél időzve!” (350)

Akkor léha Lemminkäinen így felelt neki szavára: „Nőket kellett megnevelnēm, fehérnépnek megfizetnēm, mert galádul gúnýolódtak, belőlem boldodot üztek. Legszebbüket szánba kaptam, bongyor bundámra vettettem, fektetem kasom farába, pokrócom alá pakoltam. Fehérnépnek így fizettem, hogy rajtam mulatni mertek. (362)

„Most hát, jó szülőanyácska, félnevelő drága dajka, kiért indultam, elértem, kit kerestem, megtaláltam. Hozd a legjobb szalmazsákod, párnádat, a legpuhábbat, hadd heverjek itt honomban fiatal feleségēmnel!” (370)

Akkor anyja így beszéle, maga mondta, fölfelelte: „Hála légyen nékēd, Isten, dicsértessél, ó, Teremtő, mert megáldottál menyemmel, tüzet lángra lobbantóval, szorgalmas szövetszövővel, fűrge újjú lēnfonóval, aki szennyesēm szapulja, ruhá-

imat rëndben tartja. (380)

„Jó szerencsédnek örülhetsz, dërek asszonyra akadva. Adott irgalmában Isten, jóságában jóval áldott. Hósármány a hóban tiszta, makulátlanabb e mátká; tengër tajtéka fehérlík: feleségéd még fehérebb; vízën ringó réce bájos, bájosabb van birtokodban; gyönyörű az égi csillag, gyönyörűbb elgyűrűzötted. (392)

„Padlózáshoz láss azonban, ablakhelyet vágj nagyobbat, fëlhúzván az új falakat. Építs házat ékésebbet, küszöböt a ház elébe, alkalmas ajtót rája örömére új arádnak, ha már szép arát szerëztél, magadnál elökelöbbit, nemzetségédnél némësbet.” (402)

TIZËNKETTEDIK ÉNËK

Kyllikki mëszegi ígëretét. Lemminkäinen hadba indul Észak ellen

Akkor Ahti Lemminkäinen, az a szép Kalandoskedvű élte évekig világát fiatal feleségével; nëm mënt hadba-háborúba, Kyllikki së kujtorogni. (6)

Nëmëlyik napon azonban, valamëlyik virradattal maga Ahti Lemminkäinen halak ívására indul. Estére nëm ére vissza, elmaradott másik estig. Kylli már futott faluzni, lányok játékait üzni. (14)

Vaj’ ki volt a hír harangja, ki fëcsëgte ki a férjnek? Ainikki, az Ahti nénje, ő vala a hír harangja, ő fëcsëgte ki a férjnek: „Jaj, arany fivërem, Ahti, Kyllikki faluzni futkos, vendëgségëkben vigadoz, lányok játékait üzi, koszorúsokkal keringve!” (24)

Fene férfi, bajnok Ahti, az a léha Lemminkäinen mëgmërgesëdött e szóra, irgalmatlanul fëlindult. Szóval mondta, fëlfelelte: „Aj, szülőanyám, nagyasszony! Áztasd ingëmet izibe fekete vipëravërbe, mëg is szárogasd sërënyen; hamar hadba hadd mëhessek Észak embërei ellen, lapp táltosoknak tüzébe! Kylli, lám, faluzni futkos, vendëgségëkben vigadoz, lányok játékait üzi, koszorúsokkal keringve.” (40)

Bëzzëg Kyllikki kõnyörgött, férjét fëltette az asszony: „Ahtikám, aranyos férjem, në mënj hadba-háborúba! Én az éjjel álmodtattam, míg nyoszolyámon nyugodtam: tülzáng támadott kohóként, mint villámnak villanása, ablakunk alatt vonulva, hátsó házfalon lobogva, belső házba is betörve, fene forgóként zubogva padlótól a mënnyezetig, ëgyik ablaktól a másig.” (54)

Mire léha Lemminkäinen maga mondta, fëlfelelte: „Álnok mindën asszony álma, fehérnép fogadkozása! Ó, szülém, szerelmes dajkám, hozd elö hadi gúnyámat, vizzályba való ruhámat, mert a szívem arra szomjas: hörpölni csaták sörëbül, harcnak mézével mulatni.” (64)

Monda erre asszonyanyja: „Arany Ahtikám, fiacskám, në indulj azért csatába! Nincs itt híja házi sörnek: égërtártályokban érik, tölgyfacsap mögé becsukva;

szelídítsed szomjad avval, kóstolgathatod naponta.” (72)

Monda léha Lemminkäinen: „Ném sovárgok házi sörre, iszom inkább friss folyóbul, evezőlápát hegyszerül; szívesebben szürcsölgetem, mint az árpalét pohárbul! Hozd elő hadi gúnyámat, vizzályba való ruhámat! Hadd hajózzak Pohjolába, lappföldi fiak honába aranykincseket kutatni, rabolni rakás ezüstöt!” (84)

Monda Lemminkäinen anyja: „Ajaj, Ahtikám, szülöttem! Hisz a ház arannyal árad, csűrünk csordultig ezüsttel! Minapában is minálunk, valamelyik virradattal kígyóföldön szánt a szolga, vipéravadont ekézve; ládába akadt ekéje, a földét fölhasítva. Százak voltak abba zárva, ezérnyi ezer zsúfolva. Ládát raktárunkba raktam, pajta padlására tettem.” (98)

Monda léha Lemminkäinen: „Ném ízlik az élet itthon. Egy márkát is többre tartok, hogyha harcokban szereztem, mint aranyat ládaszámra, ekébe akadt ezüstöt. Hozd elő hadi gúnyámat, vizzályba való ruhámat; hívnak Észak háború, fene lapp fiak csatái! (108)

„Kerekedik arra kedvem, egyre forgatom fejemben, hogy halljam saját fülemmel, meglássam saját szemémmel, van-é lány a lapp hazában, hajadon az éj honában, ki nem hajlik házasságra, fittyét hány a férfiakra.” (116)

Monda Lemminkäinen anyja: „Ajaj, Ahti, szép szülöttem! Asszonyod, arád van itthon, Kyllikki különb ezerszer! Két nő nem való a házba, egy férfiú fekkhelyére!” (122)

Monda léha Lemminkäinen: „Kyllikki csak kujtorogjon, eztán futkoshat faluzni, miattam akárhol alhat, lyánycsapattal játszadozhat, fonatosokkal foroghat!” (128)

Kérleli szülője szóval, óva inti asszonyanyja: „Né indulj, fiam, né készülj oda, Pohja országába táltosok tudása nélkül, búbájossághoz nem értve, csak úgy Északkal csatázni, lapp legényekkel birokra! Lénénekélnek a lappok, Turja-béliek lebírnak: hanyatt-homlok hő hamuba, könyökig koromba tésznek, pakolnak piros parázsba, temetnek tüzes kövekbe!” (142)

Lemminkäinen csak legyinti: „Engem egyszer már bűvöltek, áspiskigyók átkozódtak, három lapp legény varázsolt, nyomorgattak nyári éjén egy lapos kövön kikötve, ruhámat sē hagyva rajtam, anyaszült azon mezetlen. Hanem hasznuk annyi volt csak, nyamvadtak csak annyit nyertek, amennyit a balta bonthat, fejsze kőszáלבól faraghat, fabunkó sima jegecből, a Halál lakatlan házbul. (156)

„Voltam máskor is veszélyben, máskor is kezükbe estem. Azt tervezték, hogy lētésznek, lémerítenek a lábba, mint valami vízi pallót, sárba fektetett fatörzset; mocsárba merüljek állig, szennybe-szégýenbe szakállig. Hanem én helyem megálltam, tőlük nem nagyon remégtem: magam csaptam föl dalosnak, bocsátkoztam bájolásba; nyomtam ártókat nyilastul, férfiakat fegyveréstul, varázslókat vashégyestul, búbájosokat botostul harsogó halálfolyóba, zúgó-zajló áradatba, habzó hullámok hasába, örvénylő vizek ölébe. Aljasok, alhatnak ottan, gunnyaszt-

hatnak a gonoszok, míg fűszálak nem fakadnak koponyából és kalapból, varázslóknak vállaiból, húsukat is áthatva alant alvó pajkosoknak, bajkeverő bájosoknak.” (184)

Anyja kérleli azonban Lemminkäinent, hogy ne mēnjēn; anyja aggódik fiáért, felesége férjét félti. „Jaj, valahogy el ne indulj abba a hideg hazába, Észak éjsötét honába! Végveszēdelēmbe juthatsz, vész fenyegeti fiunkat, halál léha Lemminkäinent. Szájjal százzal is bizonygasd, akkor sēm hiszēk szavadnak; nem vēhetēd fēl a vērēnyet északi vajjásokkal: nem tudod a Turja-nyelvet, szájad néma lapp szavakra.” (200)

Akkor léha Lemminkäinen, az a szép Kalandoskedvű éppen fűrtjeit kefélte, fésülte sűrű sörényit. Fésűjét a falhoz csapta, kefét kőgyámnak vetette, maga mondta, fölfelelte, száját ily szavakra nyitva: „Akkor lēs csak Lemminkäinen, bátor bajnok végveszélyben, ha vérrel folyik a fēsű, vörös harmat hull belőle.” (212)

Lemminkäinen így elindult Észak éjsötét honába, akárhogy is kérte anyja, tiltott szēgény szülēja. (216)

Öveződött-öltözködött, vasingét magára vette, páncélpántjait csatolta. Maga mondta, fölfelelte: „Jobb csatázni csontozatban, vasingēs vitéz erősebb, bátorságosabb a bajnok mēgvīni varázsosokkal, rosszabbjára rá sē rántva, nem ijedēzve erőstül” (226)

Jó kardját kezébe kapta, sziporkázó szablyaélit: fenték azt pokol tüzében, égben edzēttek erősre. Oldalára fölcsatolta, bőrhüvelyébe helyezte. (232)

Védelmet miből merített, erejét miként emelte? Védelmével nem vesződött, erejét csak ott emelte: homlokfa alatt haladva, félfa mellett mēndégelve, udvar útjára kilépve, kiskert ajtaját kinyitva. (240)

Élég ennyi védelēmnek fehérnēp felőli vészre; nem nagy védelēm valóban, nem is bízhat sēnki benne. Oltalmát tēhát fokozta férfinēp felőli vészre: kettős útkērēszttēzésēn, kékellő kōvön mēgūlve, ingó-ringó ingoványban, lötykölődő lápkutakban, zubogó zuhatagokban, forgókat verő vizekben. (252)

Ottan léha Lemminkäinen száját ily szavakra nyitja: „Föl a földbül, fegyverēsēk, hant alatti kardos hōsōk, kutakban lakó lōvészēk, ijászok futó folyókban! Kelj föl, erdő, embērēstül, rēngeteg, regimēntēstül, hēgy öregje, hōs hadaddal, víziszellem, szōrnyeiddele, víz asszonya, apraiddal, vizek véne, véreiddel, lápokban lakó lēányok, lēnge leplū vízi szūzek: védelēmre jó vitéznek, híres hōsnek támaszául, hogy varázsfegyver nē fogja, táltosoknak titkos tōre, búbajosoknak acélja, leselkēdőknek lōvése. (272)

„Hogyha ennek sincs hatása, más módokat is talállok: föllebb indítom fohászom, Ukkóhoz, egék urához, fēllegēk fölött ülőhöz, kōdőkön kōnyökölőhöz. (278)

„Világnak ura, nagy Ukko, mēnnyei atyauristen, fēllegbokrokból beszélő, hangoddal eget hasító! Szablyaival szerēlj föl engēm, tūzkarddal tūzes hüvelyben, hogy az ártalmat elūzzem, rosszak rontását lētōrjem, föld fekélyeit kiirtsam, víz varázslóit lēgyōzzem, mind a szēmbe támadókat, mind a hátulról lōvōket, fej fölött

leselkedőket, kétfelől fenyegetőket; nyomjam ártóim nyilukba, varázslókat washegyűkbe, táltosokat tőreikbe, kártévőket kardjaikba!” (296)

Avval léha Lemminkäinen, az a szép Kalandoskedvű, fakóját előfűtlyentve, csalitosokból kicsalja. Aranyszőrűt szérszámozza, pejparipáját befogja. Maga szánkójába szökken, félkapaszkodik kasába. Fürgéjét faron legyinti, csomós szíjával csapintja. Furge fut, fogyogat útja, szánkója szalad sebésen; haladnak ezüst homokon, arany dombokon dobogva. (310)

Méntek egy nap, rája másnap, harmadikon is haladva. Hát a harmadik nap este falu jődögél elébük. (314)

Akkor léha Lemminkäinen lekanyarodott az útról a legközelebbi útra, a legközelebbi házhoz. Küszöbükre lépve kérdi, ereszük alól beszélva: „Volna-é valaki itten hevederémnek húzója, rudamnak alább rakója, igámnak igazítója?” (324)

Padlóruul poronty pötyögte, csöppség grádicról csacsogta: „Itt a házban sènki sincsen hevederédnek húzója, rudadnak alább rakója, igádnak igazítója.” (330)

Föl sè vette Lemminkäinen. Fürgéjét faron legyintve, gyöngyostorával gyakintva, vágatott sebés-haladva, középső utat követve, középső tanyára térve. Küszöbön megállva kérdi, ereszük alól beszélva: „Volna-é valaki itten kantárom kioldozója, hevederém meghúzója, hámigám igazítója?” (342)

Kuckóbul anyó kiszóla, szöszátyárkodva felelte: „Lész nekéd hamar e házban kantárod kioldozója, hevederéd meghúzója, rudadnak alább rakója! Tucatjával is találhatsz, szolganépet százasával, kik nekéd fuvart kerítnek, szánodba lovat szereznek, hogy hazaméhess, mihaszna, haramja, faludba futhass, telkére apáduradnak, anyádasszony ajtajára, testvérbátyád tornácára, húgodasszony hídlására, előbb, mint lészáll az este, mielőtt a nap lémenne!” (360)

Föl sè vette Lemminkäinen. Szóval mondta, fölfelelte: „Vénasszonyt lè kéne lőni, horgas állába harapni!” Fürgéjét futásra fogta, vágatott sebés-suhanva, legfelső utat követve, legfelső tanyára térve. (368)

Ottan léha Lemminkäinen, közelédtében a házhoz, száját ily szavakra nyitva, maga mondta, fölfelelte: „Száját, Hiisi, szegd az ébnek, állkapcáját a kutyának, pofáját pécékkel zárva, fogai közibe fúrva, hogy nè hallassék a hangja, mellette hogy elméhessenek!” (378)

Akkor udvarukba lépve, földre vágott ostorával: kőd kerekedett nyomában, kőd közepibül kis embér: hevederének húzója, rúdjának alább rakója. (384)

Maga léha Lemminkäinen, feszülten fülét hegyezte, sènkitől sè látva-hallva, észrevétlenül maradva. Hallott gajdolást a házbul, mormolást mohán kérésztül, falakon belül beszédét, dünnyögést a dészkarésèn. (392)

Bélesett a belső házba, kukucsálva-kandikálva: tele volt az táltosokkal, minden dészkapad dalossal, oldalfal óbégatókkal, bejárat búbajosokkal, lócvavé vajajosokkal, szögleték szemmelverőkkel. Lapp danákat döngicséltek, Hiisi versivel vigadtak. (402)

Akkor léha Lemminkäinen bátran bűvölésbe kezdett. Bújt merészen másik

bőrbe, házba surrant sarkon által, szoba szögletén keresztül. Maga mondta, fölfelelte: „Vége jó a verszetnek, szárnyszegétten szép a nóta; jobb a hangulat utána, közepén kettészakítva.” (412)

Maga Pohjola banyája fal közeléből fölállott, kikászálódva középre. Száját szóra is nyitotta: „Volt nekünk kutyánk valaha, rossz ebünk is, rozsdabarna, hogy a húst, bokát harapja, fogaival vért fakasszon. Ki lehetsz, miféle szerzet, valami világ csudája, hogy csak úgy bejössz a házba, szögeletén át szobába, észrevétlenül ébeknek, csahosainkat becsapva?” (426)

Monda léha Lemminkäinen: „Ném is úgy indultam útnak, tudatlan-tapasztalatlan, fejetlen-fegyelméletlen, apámtul beavatatlan, fűlszérületlen szülemtül, hogy kutyád húsomba marjon, ébeid egyék a testem. (434)

„Ném maradtam megmosatlan anyámtul kicsiny koromban, nyolcszor nyári éjszakákon, ötször fürdetett még ősszel, minden téreken tudósnak, minden országban okosnak, hazámban dэрék dalosnak, idegэmben is erősnek.” (442)

Avval léha Lemminkäinen, az a szép Kalandoskedvű, bűbájoskodásba fogva fölcsapott varázsolónak; bundájából szikra szállott, szeméből tüzek szökelltek, míg a mondókáit mondta, varázverseit dalolta. (450)

Hírэs énekmondóiknak hangját hitvánná dalolta: szájukba követ szorítva, torokukba kavicsot tömve legdэрékabb dalnokoknak, legtudósabb táltosoknak. (456)

Mindэn ellenét elűzte, kit emerre, kit amarra: cserjétlen csupasz homokra, mégművelhetetlen földre, halatlan halott vizekbe, sügэrt sэм тұró tavakba, Rutja zajló zúgójába, forró örvényforगतagba, vízfenékre habvetőnek, sellőbe középre kőnek, pislákoló lápi lángnak, szikrát pattantó parázsnak. (468)

Odalökte Lemminkäinen mind a kardot markolókat, jártas fegyverforगतókat, ifjú népet és időset, középkorút sэм kímélve; égyetlenégyet kihagyva: csordapásztorok csihésit, összenött szemű öregét. (476)

Csurgósipkás csordapásztor száját szóra is nyitotta: „Hej, tэ Lempi léha sarja! Lэdaloltál ifjat-vénet, középkorút sэм kímélted; mért hogy нэм dalolsz lэ engэм?” (482)

Monda léha Lemminkäinen: „Hozzád érni sэмми kedvem! Néznэм is nehéz pofádát, némhogy testédet tapintsam! Hiszэн már kamaszkorodban, barombojtárkodásodban mégrontád szüled születtit, testvérhúgodat tэpэrted; csikókat is csűffá tэtted, minden kancát méggyalázva, láp lapályán, puszta földön, tocsogós-leves lathyakban.” (494)

Csurgósipkás csordapásztor ezt szörnynen szívére vette. Mérgesen kímэnt az ajtón, udvarukról az ugarra, onnan Tuonela tavára, forगतagos szent folyóra. Odavárta szép Nagyálmút, lesbe állva Lemminkäinen, Pohjából ha visszaindul, hazája felé igyekszik. (504)